

Järvenpään kirkon urut

Kangasalan urkutehdas 1968 Op 816 30+18*/III

I HW	II BW <	III SW <	PED
*Principal 16' Quintaden 16' Principal 8' *Oktave 8' *Gamba 8' Spizflöte 8' *Borduna 8' Oktave 4' *Flöte 4' Oktave 2' Sesquialter 2x Mixtur 4-5x Trompete 8' II/I, III/I	Holzgedackt 8' *Rohrflöte 8* *Principal 4' Koppelflöte 4' Principal 2' Spizquinte 1 1/3' Zimbel 2x Regal 16' Krummhorn 8' *Clarinet 8' Tremolo	*Borduna 16' *Geigenprincipal 8' *Flute harmonique 8' Rohrflöte 8' Unda maris 8' Principal 4' Waldflöte 2' Quinte 2 2/3' Terz 1 3/5' Scharf 3x *Fagott 16' *Trompete harmonique 8' Oboe 8' Celesta Tremolo	*Untersatz 32' *Principal 16' Subbass 16' Principal 8' Gedackt 8' Pommer 4' Rauschquinte 3x *Posaune 16' Fagott 16' *Trompete 8' Rohrschalmei 4' I/P, II/P, III/P

*virtuaaliäänikertoja

Historia

Järvenpään kirkko valmistui joulukuussa 1968. Kirkon on suunnitellut arkkitehti Erkki Elomaa ja edustaa tyyliltään betonibrutalismia. Kirkkosaliin mahtuu 625 ihmistä ja sen lisäksi kirkon yhteydessä on toimituskappeli.

Kirkko on suojeltu vuonna 2004 Museoviraston esityksestä esimerkkinä 1960-luvun arkkitehtuurista. Kirkossa on neljä kelloa, jotka on valmistettu Itävallassa ja Joonas Kokkonen on säveltänyt niille kuusi eri sävelmää. Kirkko on äänestetty Suomen rumimmaksi kirkoksi Kotimaa-lehdessä vuonna 2009.

Urkujen rakenne

Urut on rakennettu samaan aikaan kirkon kanssa vuonna 1968. Sen julkisivun on suunnitellut kirkon arkkitehti Erkki Elomaa ja disposition on suunnitellut professori Tauno Äikää. Urut ovat mekaaniset ja niissä on sähköhallinta, joka oli toteutettu ensimmäistä kertaa transistorien kautta.

Urut sijaitsevat kirkkosalin sivussa lattiatasossa. Soittopöydän yläpuolella on paisutusluukkujen takana toisen sormion rintapillistö. Sen yläpuolella on ensimmäisen sormion pääpillistö ja urkukaapin takaosassa kolmannen sormion pillistö omassa paisutuskäppäissään. Jalkion pillistö sijaitsee yhtenäisen urkukaapin vasemmassa reunassa.

Urkukaappi

Urkukaappi noudattelee arkkitehtuuriltaan kirkon pelkistettyä tyyliä ja se on valmistettu massiivipuusta. Julkisivu

jakautuu kolmeen kenttään, joista vasemman puoleisin muodostuu jalkion Principal-äänikerran pilleistä ja kaksi seuraavaa pääpillistön Principal-äänikerran pilleistä. Urkujen takaosassa on virityskäytävä sekä viritystaso lattiatasoa ylempänä sekä luukut virittämistä ja huoltoa varten.

Ilmanantolaitteet

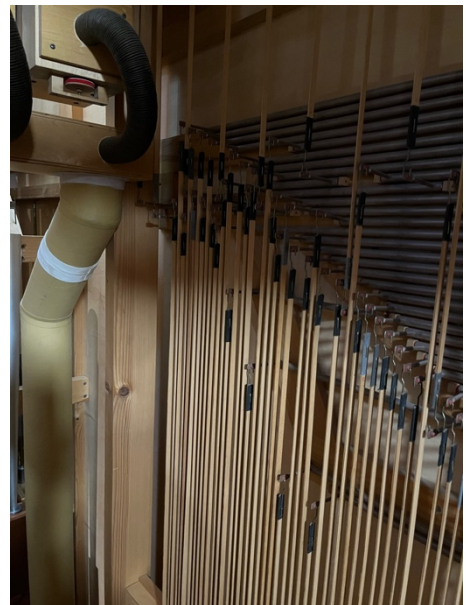
Urkujen puhallin sijaitsee urkujen takaosassa lattian korokkeen sisään upotetussa tilassa. Pääpalje on urkukaapin sisällä takana alhaalla, josta ilmalaatikoille lähtevät ilmakeinavat ovat valmistettu pahvisista putkista. Ilmalaatikoiden pohjassa sekä ilmakeinavissa on tasauspalkit.

Koneisto

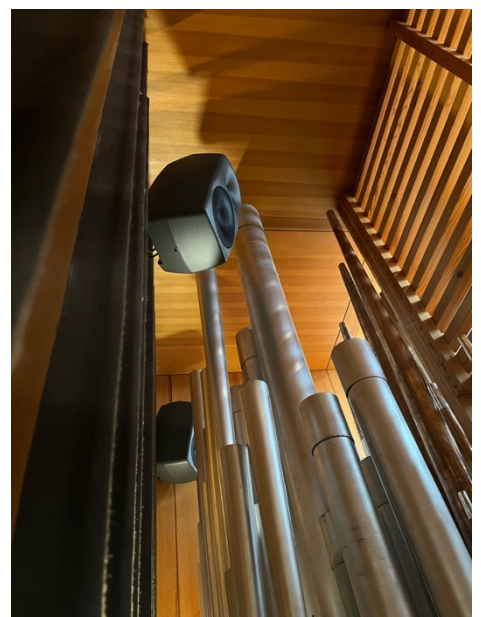
Rekisteröinti koneisto on toteutettu sähköpneumaattisesti. Sähkömagneetti avaa palkeelle menevän venttiilin ja palje liikuttaa ns. juna-listettä. Vuonna 2009 sähköinen hallintakoneisto uusittiin ja samalla lisättiin urkuihin muistipaikkojen tallentamista varten Setzer-muistijärjestelmä.

Soittokoneisto on täysin mekaaninen. 2026 tehdyssä peruskorjauksessa kaksivartinen soittokoneisto uusittiin ja koneistoon rakennettiin automaattiset kiristäjät ilmakeinosteudesta johtuvaa elämistä tasoittamaan. Soittokoneisto on rakennettu puisista abstrakteista ja vinkkeleistä ja vellastot on rakennettu alumiinista.

Hybridiurut

Vuonna 2026 urkuihin tehtiin peruskorjaus Virtasen urkurakentamon toimesta. Samassa yhteydessä toteutettiin virtuaalinen laajennus. Laajennuksen toteutti Mixtuur Oy ja se perustuu Hauptwerk-ohjelmistoon. Lisättyjen äänikertojen alkuperä on Essenin konserttisalin uruista äänitetty mallinnus, joka sopeutettiin kokonaisuuteen ja kirkon akustiikkaan. Uruissa on automaattinen viritysjärjestelmä, joka virittää digitaaliset äänikerrat urkujen muiden äänikertojen lämpötilan vaihtelusta aiheutuvan virityksen muutoksen mukaan. Sormioiden ja jalkion yhteyteen on asennettu anturit, jotka ohjaavat digitaalista osaa. Kaiuttimet on sijoitettu urkukaapin sisälle ja subwooferit urkujen alaosaan oleviin syvennyksiin.

Laajennettu dispositio on kanttoreiden suunnittelema yhdessä rakentajan kanssa ja sen tarkoitus oli laajentaa alkuperäistä soitinta tuomalla sointiin erityisesti leveyttä, tukevuutta ja kieliväriä. Uusille äänikerroille tehtiin valintapainikkeet soittopöytään ja lisäksi soittopöydän yhteyteen lisättiin kosketusnäyttö digitaalisen osion tarkempaa hallinnointia varten.

Soittajan kannalta kahta virtapainiketta lukuun ottamatta käyttö vastaa tavallisia urkuja. Äänikerrat valitaan soittopöydästä ja ne toimivat normaaliin tapaan sekä Setzer-muistijärjestelmässä että yleispaisuttimessa normaaliin tapaan sekä yhdessä tremoloiden, yhdistimien ja paisutuskaappien kanssa.

Muutoshistoria

2007: Palkeiden nahoitusten uusinta

III-sormion Spitzgamba 8' -> Unda maris 8'

Soinnillisia muutoksia

2009: Setzer-muistijärjestelmä, 3999 muistipaikkaa

2026: III-sormion Oktave 1' -> Quinte 2 2/3'

III-sormion Terznone 1 1/5'+8/9' -> Terz 1 3/5'

Uudelleen äänitystä useissa äänikerroissa

Digitaalinen laajennus, 18 uutta äänikertaa

